

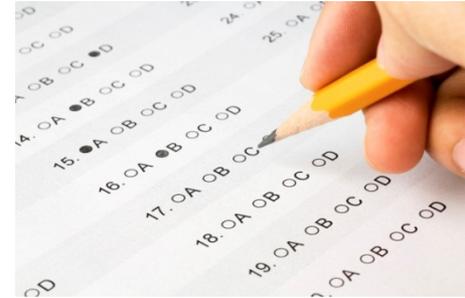
Uloga Pravobraniteljice u ostvarivanju ravnopravnosti spolova”

**Višnja Ljubičić, dipl.iur.,
pravobraniteljica za ravnopravnost spolova**

**Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova
Preobraženska 4/I, 10000 Zagreb, tel: 48 48 100,
ravnopravnost@prs.hr, www.prs.hr**

MINI KVIZ

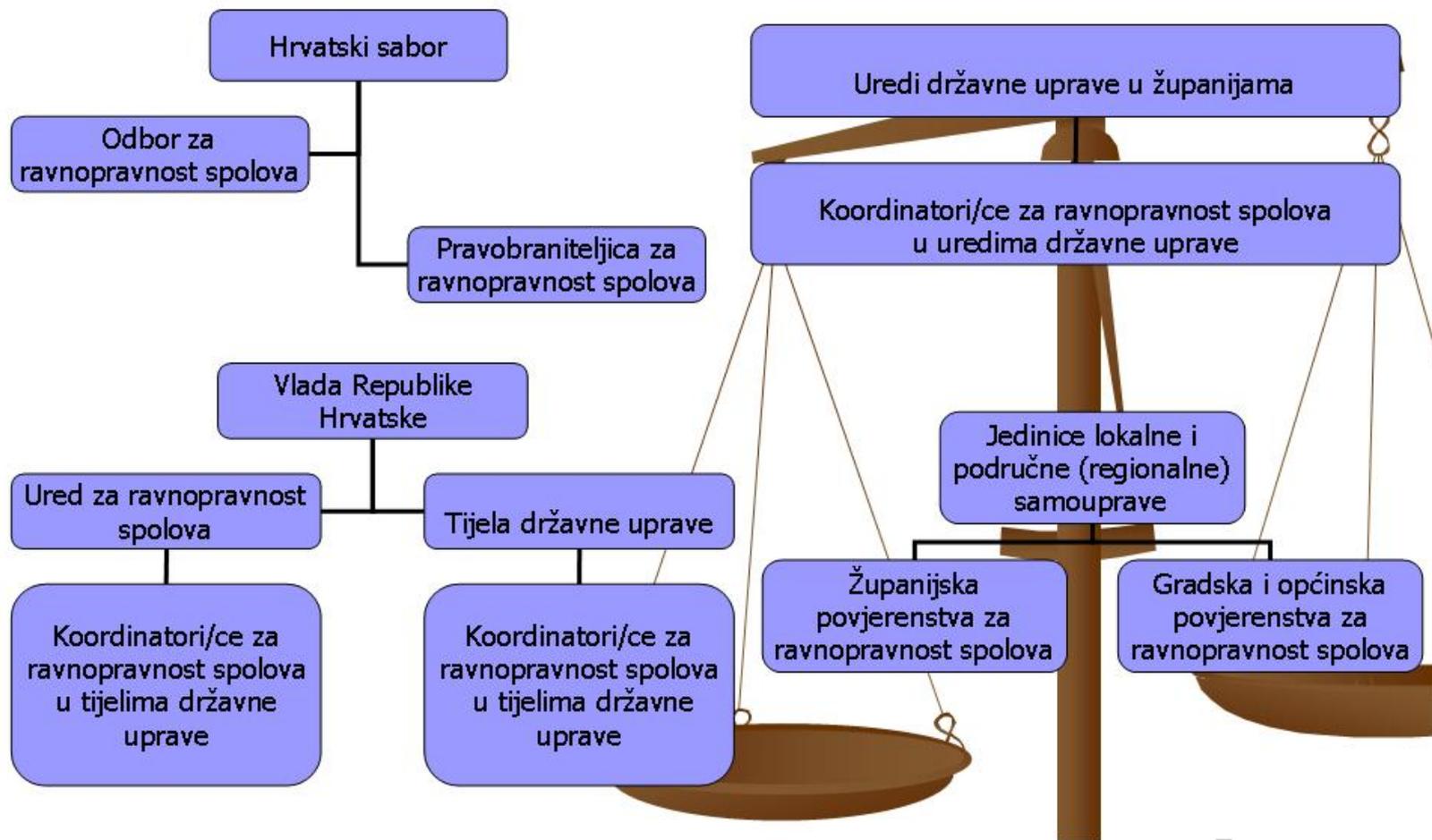
1. **Koliko** pravobraniteljskih institucija imamo u Republici Hrvatskoj?

2. Kako se zove **središnje tijelo** nadležno za suzbijanje diskriminacije?

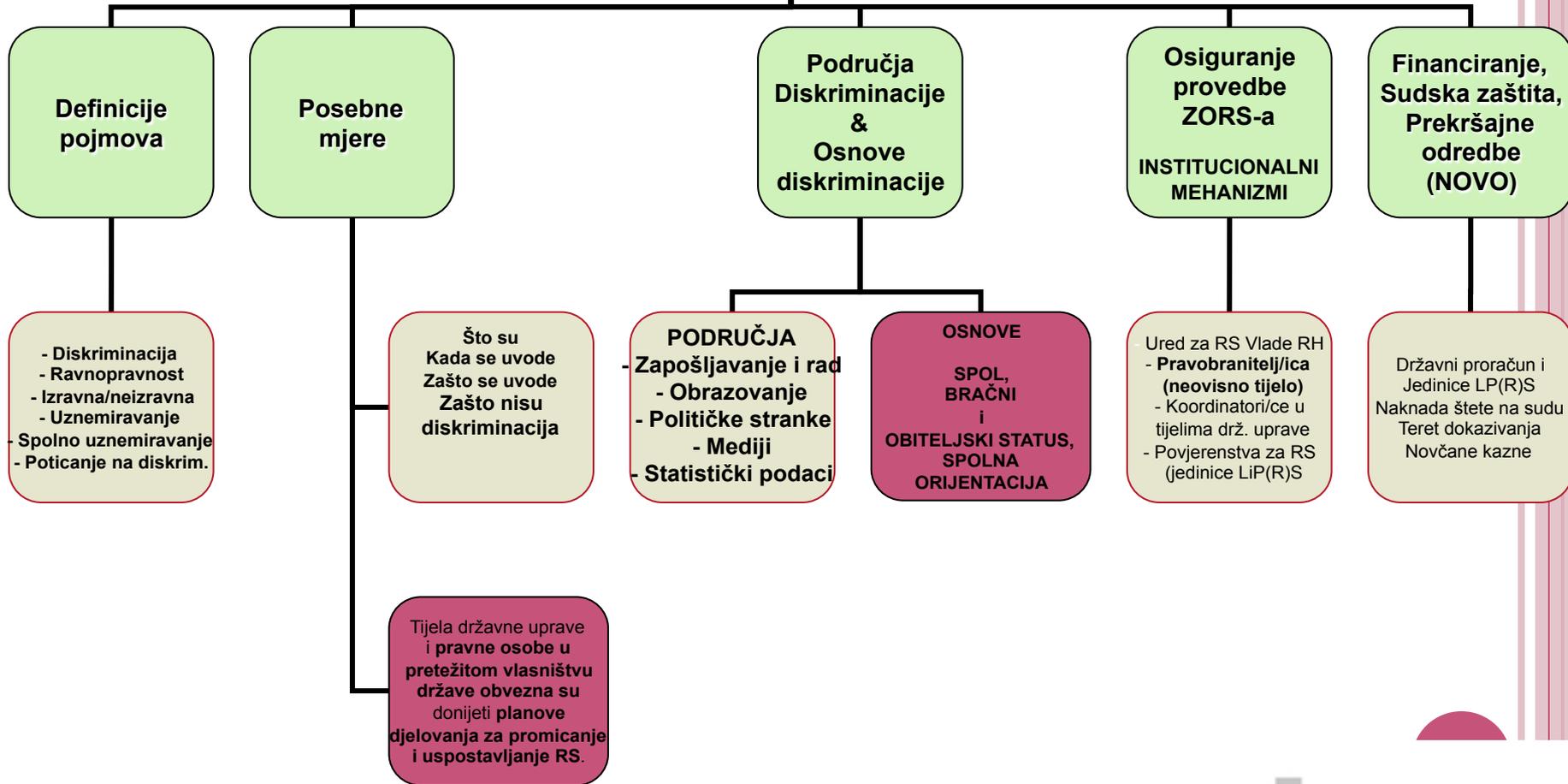
3. Kako se zove **neovisno tijelo** za suzbijanje diskriminacije u području ravnopravnosti spolova?

4. **Koliko** **institucionalnih mehanizama** osiguranja provedbe politike ravnopravnosti spolova znate?

Institucionalni okvir za provođenje politike ravnopravnosti spolova u Republici Hrvatskoj

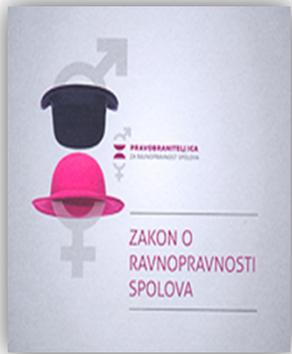
ZORS

-
- Upoznati sa
- Zakonom o ravnopravnosti spolova ?**
- Znete li o kakvoj **vrsti** zakona
- je riječ?

Zakonodavni okvir

Zakon o ravnopravnosti spolova

Zakon o suzbijanju diskriminacije

Odredbe koje reguliraju poštivanje načela ravnopravnosti spolova ugrađene u druge zakone;

Nacionalna politika za ravnopravnost spolova

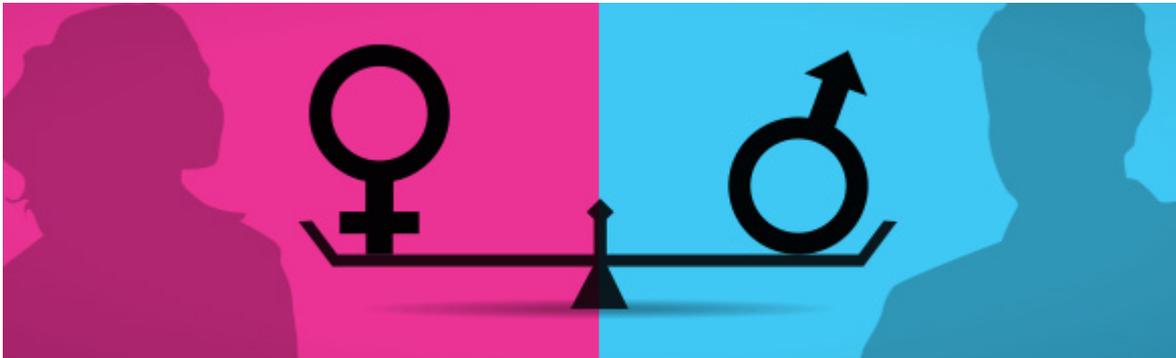
Međunarodni dokumenti – UN i EU

DEFINICIJA RAVNOPRAVNOSTI SPOLOVA

Ravnopravnost spolova znači da su žene i muškarci :

- jednako prisutni u svim područjima javnog i privatnog života,
- da imaju jednaki status,
- jednake mogućnosti za ostvarivanje svih prava
- i jednaku korist od ostvarenih rezultata.

Ravnopravni ~~≠~~ jednaki,
Ravnopravni = izjednačeni u pravima !

Ravnopravnost ne znači ukidanje različitosti, već stvaranje istih mogućnosti, sukladno tim različitostima, kako bi se svima pružile iste mogućnosti za ostvarenje prava.

Ravnopravnost spolova **NIJE** „ženska stvar”, „ženski problem” ili „žensko pitanje”

Zašto se onda više govori o ženama u kontekstu ravnopravnosti spolova ?

ZATO ŠTO :

- Žene su u najvećem postotku (70-80%) **žrtve obiteljskog nasilja** ;
- **Horizontalna i vertikalna segregacija** na tržištu rada (podzastupljene u političkom odlučivanju i na upravljačkim pozicijama, “stakleni strop”, feminizacija pojedinih zanimanja na nižim razinama, jaz u plaćama (12%), rad na određeno vrijeme, diskriminacija temeljem trudnoće, žrtve seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu);
- Patrijarhalna podjela rodni uloga – **dvostruka opterećenost žena** u kući i na poslu;
- **Seksizam i spolni stereotipi u medijima** uglavnom se odnose na žene
- Žene su više izložene **riziku višestruke diskriminacije i siromaštva**.

Jesu li i muškarci diskriminirani temeljem spola ?

JESU

- od strane CZSS, kod donošenja odluke s kim će dijete živjeti nakon rastave roditelja - **favoriziranje majki**

- kod zapošljavanja**

(odgojitelji u vrtićima, blagajnici, čistači, asistenti pri porodu)

Pritužbe muškaraca **na medijske sadržaje**
(reklame koje ih vrijeđaju, uglavnom u odnosu na njihovu muškost)

= Neovisno tijelo za suzbijanje diskriminacije

Što je to diskriminacija
temeljem spola?

Svaka
RAZLIKA, ISKLJUČENJE ili OGRANIČENJE
učinjeno na osnovi spola
kojemu je posljedica ili svrha
UGROŽAVANJE i/ili ONEMOGUĆAVANJE
priznanja, uživanja ili korištenja
ljudskih prava i osnovnih sloboda
u
političkom,
gospodarskom,
društvenom,
kulturnom,
građanskom,
obrazovnom,
socijalnom,
i svakom drugom području.

ZAKON ZABRANJUJE DISKRIMINACIJU TEMELJEM

rase ili etničke pripadnosti
boje kože,
spola,
jezika,
vjere,
političkog ili drugog uvjerenja,
nacionalnog ili socijalnog
podrijetla,
imovnog stanja,
članstva u sindikatu,
obrazovanja,
društvenog položaja,
bračnog ili obiteljskog statusa,
dobi,
zdravstvenog stanja,
invaliditeta,
genetskog naslijeđa,
rodnog identiteta, izražavanja ili
spolne orijentacije.

Every body is **DIFFERENT**, but we are all **PEOPLE**.
All of us want to be **HAPPY**, all of us live on the same **PLANET**.

“Together against discrimination”

Osnove i područja postupanja

Osnove diskriminacije:

- spol,
- bračni i obiteljski status,
- spolna orijentacija,
- trudnoća i materinstvo
- rodni identitet

Diskriminacija po osnovama u svim **područjima društvenog života, a posebno:**

- Područje zapošljavanja i rada
- Nasilje nad ženama
- Obrazovanje
- Političke stranke
- Mediji
- Statistika
- Pristup tržišnim i javnim uslugama i nabavi roba

Što radi Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova ?

**Prima pritužbe Građana/ki na diskriminaciju
i provodi ispitni postupak**

Umješačica u sudskom postupku –

Provodi postupak mirenja stranaka

istraživanja o diskriminaciji, **analize**, **razmjenjuje informacije** s odgovarajućim nacionalnim/regionalnim/EU tijelima

prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima spolne diskriminacije – **RODNA STATISTIKA**

Osvještava / educira ciljane grupe o ravnopravnosti spolova (projekti, kampanje, javni nastupi, organizacija i sudjelovanje na seminarima, konferencijama, okruglim stolovima itd.)

Pravobranitelj/ici se mogu obratiti SVI, besplatni postupak, ukoliko smatraju da su diskriminirani temeljem spola, bračnog i obiteljskog statusa, spolne orijentacije i rodnog identiteta.

- telefonom, e-mailom, web
obrascem, osobnim
dolaskom uz najavu

**Pravobranitelja/icu imenuje i
odgovara Hrvatskom saboru.**

NIJE SUD

Ne sankcionira !

- **Upozorava, predlaže, daje preporuke**
- **zbog povrede ZRS-a s elementima kaznenog djela - Prijava nadležnom državnom odvjetništvu**

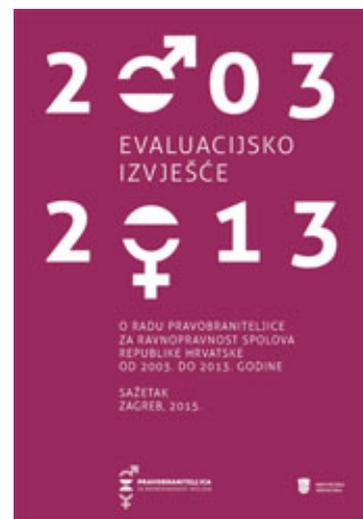

Izvješća o radu Hrvatskom saboru

Statistički podaci o postupanju po pritužbama; istraživanja i analize, opisi slučajeva iz prakse, aktivnosti, preporuke

Publikacije

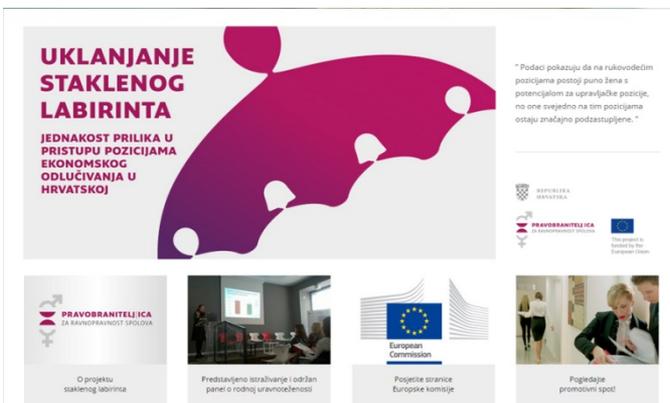
PRAVOBRANITELJ/ICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA RH

The screenshot shows the homepage of the Croatian Gender Equality Institute. At the top, there is a header with the logo and the text "PRAVOBRANITELJ/ICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA" and "REPUBLIKA HRVATSKA". Below the header is a navigation bar with tabs for "NASLOVNICA", "URED PRS", "DISKRIMINACIJA", "IZVJEŠĆA", "KONTAKT", "ZAKONI", and "ENGLISH". The main content area features a news article titled "Pravobraniteljica u Hrvatskom saboru predstavila Izvješće o radu za 2014." with a photo of the director speaking at a podium. Below this is another article titled "Pravobraniteljica o jazu u plaćama" dated 02 Lipanj 2015, with a photo of a meeting. A sidebar on the left contains a menu with categories like "PODRUČJA AKTIVNOSTI", "ANALIZE I ISTRAŽIVANJA", "PRIOPĆENJA PRS", "SURADNJA", "LINKOVI", "MAPA WEBA", "POPIS SKLONIŠTA/ SAVJETOVALIŠTA", "POPIS POVJERENSTAVA", and "POPIS KOORDINATORA/ICA". A search bar is located at the bottom left of the sidebar.

WEB

www.prs.hr

The screenshot shows a page titled "UKLANJANJE STAKLENOG LABIRINTA" (Removal of the Glass Maze). The main text reads "JEDNAKOST PRILIKA U PRISTUPU POZICIJAMA EKONOMSKOG ODLUČIVANJA U HRVATSKOJ" (Equality of opportunity in access to positions of economic decision-making in Croatia). The page features a large graphic of a maze and several small images illustrating the project's activities: "O projektu staklenog labirinta", "Predstavljeno istraživanje i održan panel o rodnoj uravnoteženosti", "Posjetice strance Europske komisije", and "Pogledajte promotivni spot". A quote at the top right states: "Podaci pokazuju da na rukovodećim pozicijama postoji puno žena s potencijalom za upravljačke pozicije, no one svedeno na tim pozicijama ostaju značajno podzastupljene." Logos for the Republic of Croatia, the Gender Equality Institute, and the European Commission are also visible.

www.staklenilabirint.prs.hr
EU Progress-projekt

ZRS - Osnove diskriminacije:

- ▣ spol – 2/3 pritužbi
- ▣ bračni ili obiteljski status – 5%
- ▣ spolna orijentacija – 4,5%
- ▣ rodni identitet i izražavanje – 1%

- ▣ bez osnova za postupanje

•Najviše pritužbi:

- Rad i zapošljavanje, socijalna sigurnost, zdravstveno i mirovinsko osiguranje - 42%
(pritužuju žene u 2/3 slučajeva)
- Pravosuđe i upravu – 16%
- Informiranje i medije – 28%
- Obrazovanje, znanost i sport – 5%
- Zdravstvo – 5%

RADI ZAPOŠLJAVANJE

Nezaposlenost – 46% Ž zaposlenih, od ukupnog broja

Ugovori na određeno vrijeme

Jaz u plaćama – **12%**

Reflektira na mirovine - M **3** prosječne mirovinske naknade više

Obrazovanje – VSS 60% Ž (EU 60%)

„muške” i „ženske” djelatnosti –

RAD I ZAPOŠLJAVANJE

- Rodiljni dopust i majčinstvo
- Spolno uznemiravanje – 44% (Ž-isključivo)
- Neuravnotežena zastupljenost u upravljačkim strukturama - 13%
- HZZ - povećanje stope nezaposlenih VSS, čak 67% Ž

Položaj trudnica i majki sa malom djecom na tržištu rada

Istraživanje PRS, 2012.

Cilj istraživanja:

- uvid u iskustvo žena koje aktivno sudjeluju na tržištu rada za vrijeme svoje trudnoće, odnosno u razdoblju neposredno nakon poroda u kojem su brinule za malu djecu (rodiljni period).

Anketirano ukupno 937 ispitanica.

- 55,3% ostalo bez posla
- 40% degradirano

Izrazito zabrinjavajući rezultati istraživanja među mladima

65% mladića u Zagrebu smatra da je najvažnija **uloga žene** brinuti se o kući i kuhati za obitelj;

41% slaže se da postoje situacije kad **žena zaslužuje pljusk**;

71% smatra da **muškarac odlučuje** kada će i kako imati seksualne odnose

40% djevojaka smatra „*kako je normalno da im momak reagira udarcem, 'triskom' ili pogrđnim riječima, primjerice, kad ona pogleda nekog drugog muškarca*“.

„Srednjoškolke: Normalno je da nas mladići triskaju“
Slobodna Dalmacija, 10.9.2010., Istraživanje - 700
srednjoškolaca/ki (2010.)

Istraživanje "Inicijative mladića za prevenciju rodno uvjetovanog nasilja u regiji" koje među mladićima u dobi od 15 do 19 godina provodi u Hrvatskoj, BiH i Srbiji, humanitarna organizacija CARE International North-West Balkans i 9 međunarodnih i lokalnih partnerskih organizacija

STEREOTIPI

Generalizirani stavovi o nekoj drugoj, ali i vlastitoj skupini.

"Mislim da u alkoholu ima **ženskih hormona** - čim si čovjek popije **počne pričati gluposti i ne zna voziti.**"

"Za mene **muško ostaje MUŠKO!** Pa čak ako to podrazumijeva neurednost i nehigijenu!"

"Cvika me više nije strah, on je **jedna obična ženskica!**"

"Splićanke su urođeno drske. Samo **pravo muško** to može podnijeti!"

"Kakvo bih *muško* bio da nisam pokušao?"

Luka Pezelj, ubojica Kristine Šušnjare 2007.

„Ma kakav šarm...i šamar je dovoljan da je oborim s nogu”,

osumnjičeni za silovanje studentice u Splitu, JL, 20.11.2012.

OBITELJSKO NASILJE

- Obiteljsko nasilje – **javna a ne privatna stvar !**
- Potreba **sustavne edukacije** svih dionika u radu s žrtvama obiteljskog nasilja
- Obiteljsko nasilje se često razmatra kao **prekršaj** te se *umanjuje značaj* društvene opasnosti koje u sebi sadrži čin nasilja - ostvaren **institucionalni podbačaj** u prevenciji obiteljskog nasilja.

O B R A Z O V A N J E

- PRS - analiza udžbenika hrvatskog jezika, biologije, prirode i društva, povijesti, etike, vjeronauka – tekstovi obiluju rodnim stereotipovima i tradicionalnim ulogama Ž/M u društvu, ali i u odnosu prema LGBT osobama, pobačaju, MPO i sl.

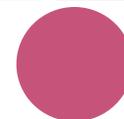
3. Etika – srednjoškolski udžbenici, 2011./2012.

Primjeri iz udžbenika ETIKE - bračni i obiteljski status

„Prema definiciji brak je zajednica muža i žene kojoj je **krajnja svrha podizanje potomstva**. Posebno se na ženu vrši pritisak jer ona mora voditi računa o svom „biološkom satu”, završavanju škole, traženju zaposlenja i postizanja ekonomske zrelosti. Kad se sve to ostvari, tek je onda spremna ostvariti bračnu zajednicu. Osim toga **mora paziti** da joj bračni drug, **budući otac djeteta ne bude prestar zbog potomstva za koje nije dobro da ima starog oca, pa ni majku. Na ženu ipak pada i dalje najveći teret odgovornosti**, posebno što se tiče njezine psihofizičke spremnosti na podizanje potomstva. Zbog promjene uvjeta života, više nego ikad prije **žena se mora brinuti** za vrijeme kada je spremna za materinstvo. Ona **sama mora procijeniti** kada je vrijeme u kojem će osjećati da to može, unatoč potpori koju ima sa strane. Ona također mora imati potporu za vlastitu odluku o broju djece koju može podići te da ne bude prevelik razmak u godinama između djece, kao i između nje i djece. Za to se **ona treba dovoljno dugo spremati**, a odluke mora donositi bez ičijeg pritiska. Vlast je također

- Religijska definicija braka; ne govori se o različitim obiteljskim statusima, zanemaruju ostale funkcije obitelji; brak isključivo iz perspektive zaštite materinstva i velika odgovornost isključivo žene

„Opišite jednu tradicionalnu i jednu suvremenu obitelj u kojoj postoji ravnopravnost spolova. Pokušajte predvidjeti hoće li se neki tradicionalni elementi i koji u obitelji održati **ili će obitelj još više slabjeti kao institucija**”?!

JEZIČNI SEKSIZAM

Jezičnom uporabom prenose diskriminativne predodžbe i poruke o ženama i muškarcima.

gospođica/gospodična - gospođa - gospodin

profesionalac

profesionalka

muškarac - muškarčina

ženturača

Babetina

Kučka

Raspuštenica

Akrep

Oštrokondža

Gadura

Radodajka

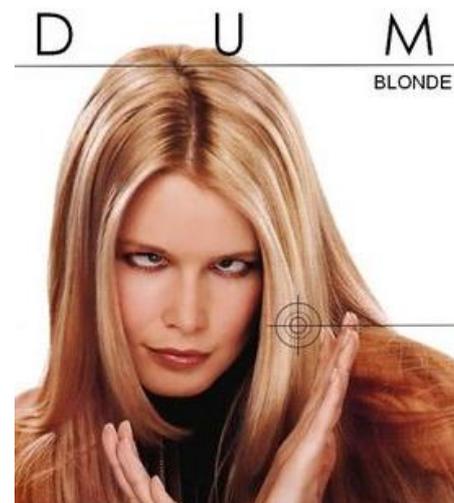
Stara kravetina

Rospija

Aždaja

Sponzoruša

Eventuša

Ženska pamet

Ženska logika

Ženska glava

MEDIJI

- 20g. nakon Pekinške platforme i 14g.nakon ZRS-a – perpetuiranje **spolnih stereotipa i seksizam**
- Javno prikazivanje Ž na ponižavajući način, u manjoj mjeri i M
- Žensko tijelo ne može biti roba kojom se „trguje” kako bi se povećao profit ili posjećenost medijskih sadržaja
- Edukacijske radionice i bolja suradnja – HRT, HND, HVM, VEM

PODRUČJE MOĆI – VLASTI - DONOŠENJA ODLUKA

Nema značajnijeg napretka

- Hrvatski sabor 11,6% Ž.
- ZRS – neprimjena **40% političkih kvota.**
- **PRS prijedlog – ZIP-model.**
- Lokalni izbori 2001-2013.
- Ž zastupljene 18%

Zašto je važno da žene i muškarci budu ravnopravni u svim sferama života ?

Neravnopravnošću se društvo odriče 50% svog ljudskog potencijala i 60% visoko-obrazovnog društvenog potencijala (svega onoga što žene mogu, znaju, hoće, za što su sposobne i što mogu ostvariti) = gubitak i za društvo i za pojedince/ke.

www.shutterstock.com · 256769950

U RH 51,8% = žene

PRAVOBRANITELJICA ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

Preobraženska 4/I, 10000 Zagreb, tel: 48 48 100, ravnopravnost@prs.hr,
www.prs.hr

**HVALA
NA
PAŽNJI**

*Višnja Ljubičić,
pravobraniteljica za ravnopravnost spolova*

